

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 2432

гр. София, 20.03.2023 г.

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42
състав**, в закрито заседание на 20.03.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

като разгледа дело номер **5841** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, във връзка с чл.203 и сл. и по чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

"Водоснабдяване и канализация-София" ЕАД със седалище в [населено място] и адрес на управление [улица], ЕИК по Булстат: [ЕГН], е подало искова молба вх.№ 24066/27.06.2022 г. по описа на АССГ, с вписано в нея правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, с която искова молба дружеството е сезирало Съда с:

1. Жалба против Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г., издаден от длъжностно лице на Националния осигурителен институт, ТП-С. град, с искане за обявяване нищожността на същия.

2. Предявен установителен иск срещу ТП на НОИ-С. град, с който да се установи, че за дружеството-ищец не съществува задължение по разписаните суми в Ревизионния акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. на ТП на НОИ-С. град, и заедно с това – да се отмени същият акт като незаконосъобразен.

3. Предявен осъдителен иск срещу ТП на НОИ-С. град, с който ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца обезщетение за претърпени имуществени вреди в общ размер 16 140,89 лв., от които главница в размер на 13 266,36 лв. и лихва в размер на 2 874,53 лв., причинени на ищеца от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на контролни органи на НОИ при или по повод изпълнение на административна дейност, ведно със законната лихва от датата на плащането им по сметката на ответника - 23.03.2022 г. до датата на подаване на исковата молба, и от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумите.

Ищецът твърди, че спрямо него е издаден Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. Твърди, че същият е нищожен и иска от Съда да прогласи неговата нищожност. Не е оспорил в законовия 7-дневен срок акта за начет, а с платежно нареждане от 23.03.2022 г. е платил сумите по него – главница в размер

на 13 266,36 лв. и лихва в размер на 2 874,53 лв. Актът за начет е издаден на основание чл.110, ал.1 КСО във връзка с частична ревизия на разходите на ДОО. Констатирано е неправомерно отпусната, в нарушение на чл.40 НПОС във вр.с чл.110 КСО и изплатена пенсия до размера на посочената главница. Прието е, че ищецът като осигурител е издал удостоверение УП-2 с № 136/23.05.2017 г. и УП-3 с № 181/23.05.2017 г., с което е удостоверил, че за периода от 10.07.1980 г. до 20.08.1983 г. работникът А. С. Б. (А. С. Б.) е работила като "работник кухня". По повод осъществяване на контрол по спазване на осигурителното законодателство от ТП на НОИ-К. е изискано потвърждение на удостовереното с УП-обр.3. При справка, извършена от ищеца, е констатирано, че посоченото лице не е полагало труд за посочения период, на посочената длъжност. Ето защо е отказано отпускане пенсия на лицето. За пенсията, изплатена за периода от 29.05.2017 г. до 28.02.2022 г., е прието, че е неправомерно изплатена. Ето защо е издаден и посоченият по-горе ревизионен акт за начет за неоснователно изплатена пенсия. Ищецът твърди, че е правоприемник на ДСО "Инжстрой" и като такъв е длъжен да издава УП-3. Издаденото УП-3 е по молба на заинтересованото лице и с посочване от него на относимия период, поради което наличието на грешки се дължи на подаваната от лицата информация. Ревизиращият орган не е изпълнил задължението си сам да провери подадената информация. Ето защо твърди, че заключението на контролния орган, че е налице вина от страна на ищеца, е неправилно.

Твърди, че издаденият ревизионен акт за начет съдържа пороци във формата. В него данните са изведени по такъв начин, че не е ясно за какъв период ще се трупа лихви. Това, както и липсата на упоменат срок за заплащане на задължението по начета са стимулирали ищеца да заплати процесните суми. В оспорения акт липсват указания пред кой орган може да подаде възражение. Липсват указания и относно плащането по банкова сметка. Не се установява ревизиращият орган да е извършил проверка за разчетно-платежни ведомости във връзка с данните по УП-3. Извършваната ревизия е следвало да стане по реда на чл.108 КСО, а не по реда на чл. 110 КСО, доколкото не е сред лицата, получавали отпуснатата пенсия.

Твърди, че съгласно чл.114 КСО законодателят е изброил изчерпателно лицата, от които следва да се събират неоснователно изплатените суми за пенсии, поради което и не следва да се изискват такива от ищеца. При събиране на неправилно изплатени пенсии се издава разпореждане, насочено към тези лица. Единственият случай на издаване на акт за начет по чл. 110 КСО касае областната пощенска станция, видно от чл.92, ал.13 НПОС. Изтъква, че пенсията е отпусната и се използва не от осигурителя, а от осигурения, именно който има право да обжалва разпореждането за отпускане. Спорът по това разпореждане би бил преюдициален относно процесното производство. Едновременното търсене на неоснователно отпусната пенсия би било превратно упражняване на власт и съответно – до двойно плащане на сумите.

Поддържа, че не е налице причинна връзка между щетата и поведението на лицата, чиято отговорност се реализира – пенсионният орган, а не ищецът е този, който отпуска пенсията; ищецът не е и контролният орган за отпускане на пенсията. Твърди, че актът е издаден от некомпетентен орган, поради пренебрегване на процедурата по чл.15 от Инструкция № 1, предвиждаща, че когато лицето, на което следва да се извърши ревизия, осъществява дейността си на територията на друго ТП на НОИ и/или документацията е на територията на друго ТП на НОИ, органът, издал заповедта за ревизия, отправя писмено искане до ръководителя на съответното ТП на

НОИ за извършване на ревизия по делегация. В случая проверката за разходите на ДОО е започнала в контролния орган по разходите на ДОО в К., а ревизията е извършена в ТП на НОИ-С. град. В този смисъл твърди, че липсата на заповеди за провеждане на ревизия/проверка по делегация е съществено процесуално нарушение. Същевременно изплащането на разходите по ДОО е настъпило на територията на ТП на НОИ-К., а дружеството-ищец е на територията на ТП на НОИ-С. град.

Ето защо иска прогласяване за нищожен на Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г.

На стр.8 от исковата молба ищецът е заявил, че в случай че аргументите му не са достатъчно основателни за прогласяване нищожността на акта, то Съдът да установи, че за дружеството-ищец не съществува задължение по разписаните суми в Ревизионния акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. на ТП на НОИ-С. град, тъй като за него съществува интерес да установи това и не разполага с друг ред за правна защита, и заедно с това Съдът да отмени същия акт като незаконосъобразен.

В резултат на изложеното ищецът твърди, че е претърпял и вреди до размер на начислените с ревизионния акт за начет платени суми – с платежно нареждане от 23.03.2022 г., както следва – главница в размер на 13 266,36 лв. и лихва в размер на 2 874,53 лв., поради което иска ответникът да бъде осъден да ги заплати на ищеца, ведно със законната лихва от датата на плащането им по сметката на ответника - 23.03.2022 г. до датата на подаване на исковата молба, и от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумите.

Съдът намира оспорването на ревизионния акт за начет в посока обявяване на неговата нищожност, и исковата молба с предявени два иска – установителен и осъдителен, за недопустими. Съображенията за това са следните:

1. Производството по оспорване на ревизионния акт за начет е недопустимо, защото той не представлява акт, подлежащ на съдебен контрол. На практика оспорването е съединено с иск по реда на чл.204, ал.2 АПК.

В Решение № 15615 от 17.12.2009 г. на ВАС по адм.дело № 9228/2009 г. е посочено, че когато вредите са причинени от нищожен или оттеглен административен акт, т.е. в тези случаи няма самостоятелно оспорване (напр. в хипотезата на оттеглен административен акт то би било недопустимо поради липса на предмет), поради което не би трябвало да се постановява отделен диспозитив, а в мотивите на решението по иска Съдът да изрази становище по въпроса нищожен ли е съответния акт, респективно недействителен ли е бил оттегленият административен акт.

Ревизионният акт за начет не е индивидуален административен акт, а част от производството по издаване на такъв и това е разпореждането по чл.110, ал.3 КСО за събиране на сумите по установения акт за начет. Съгласно чл.117, ал.1, т.2, б."в" КСО е предвиден административен ред за обжалване на тези разпореждания, чието оспорване е предпоставка за отнасяне спора в съда. В конкретния случай предвид доброволното плащане на установеното задължение не е било налице основание за издаване на разпореждане за събиране на сумите. В случай че осигурителят не е бил съгласен с констатирания акт за начет, е следвало да подаде възражение пред контролния орган, постановява се разпореждане по чл.110, ал.3 КСО, с което са дава правна възможност осигурителят да упражни правото си на оспорване по чл.117 КСО. С плащането без оспорване на сумите, установени в ревизионното производство, следва да се приеме, че то е приключило. Ето защо производството по искане прогласяване нищожност на ревизионния акт за начет е недопустимо.

Анализът на цитираните разпоредби сочи на извод, че ревизионният акт за начет няма характеристиките на индивидуален административен акт, с който се създават задължения за ревизирувания субект. Сумите по ревизионния акт за начет се събират с издаване на разпореждане, което създава задължение за ревизираното лице за внасяне на сумите по него. Ревизионният акт за начет не подлежи на обжалване по административен или по съдебен ред, поради което действията на контролния орган по чл.110, ал.2 КСО също не подлежат на самостоятелен контрол за законосъобразност. Тези действия като част от ревизионното производство се преценяват в производството по оспорване на разпореждането по чл.110, ал.3 КСО. По същия начин е уреден въпросът с данъчното ревизионно производство: за констатациите от ревизията на основание чл.117 ДОПК органите по приходите съставят ревизионен доклад, срещу констатациите в който съгласно чл.117, ал.5 от кодекса може да се подаде възражение, но самият той не подлежи на обжалване; по силата на чл.152 и чл.156 ДОПК на обжалване подлежи издаденият ревизионен акт. Ето защо, да се приеме, че ревизионният акт за начет по КСО подлежи на обжалване, е равнозначно на това да се приеме, че ревизионният доклад по ДОПК подлежи на обжалване, по недопустимостта на което е формирана непротиворечива и последователна съдебна практика.

Съгласно практиката на ВАС, изразена в Решение № 6302 от 26.05.2021 г. по адм.дело № 2801/2021 г., ревизионният акт за начет не създава задължения за плащане и не засяга имуществените интереси на ревизираното лице, а изпълнява функциите на мотиви за издаване на разпореждането по чл.110, ал.3 КСО за събиране на сумите, представляващи нанесени щети по чл.110, ал.1, т.1 КСО. С оглед посочените обстоятелства актът за начет не носи белезите на индивидуален административен акт и не подлежи на самостоятелен съдебен контрол. На основание чл.117, ал.2, т.2, б."в" КСО обжалването на издадения акт по чл.110, ал.3 КСО се извършва по указания ред от чл.117 и чл.118 КСО. Контролът за законосъобразност върху констатациите в ревизионния акт за начет се осъществява в производството по оспорване на издаденото разпореждане и потвърждаващото го решение за събиране на сумите по акта.

Обстоятелството, че ищецът е пропуснал да възрази срещу ревизионния акт за начет и е заплатил посочените суми по него, не може да обоснове извода, че ревизионният акт за начет е индивидуален административен акт, чиято нищожност може да бъде обявена в производството по чл.1 ЗОДОВ. Наличието на годен за оспорване акт е задължителна процесуална предпоставка за допустимост на оспорването в това число и за обявяване на нищожност, което прави оспорването недопустимо. Процесуалното бездействие на страната да оспори в производството по оспорване на разпореждане за събиране на суми по ревизионен акт за начет като част от самото ревизионно производство, не може да обуслови допустимост на оспорването на ревизионния акт за начет, в това число и по отношение на неговата нищожност. Липсата на годен за оспорване административен акт е задължителна процесуална предпоставка за допустимост на оспорването, а липсата и води до недопустимост на оспорването и води до прекратяване на производството.

2. Съдът намира за недопустим осъдителният иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ - ТП на НОИ-С. град да бъде осъден да заплати на ищеца обезщетение за претърпени имуществени вреди в общ размер 16 140,89 лв., ведно със законната лихва от датата на плащането до датата на подаване на исковата молба, и от подаване на

исквата молба до окончателното изплащане на сумите.

Според чл.7 от Конституцията държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Разпоредбата се съдържа в глава първа на Конституцията, посветена на основните начала за държавно устройство, но същата не е пряк път за защита. Тя прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Такъв закон е ЗОДОВ, който разграничи отговорността на два вида - отговорност за дейност на администрацията и отговорност за дейност на правозащитни органи, като в чл.1, ал.1 ЗОДОВ е посочено, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Исковите се разглеждат по реда, установен в АПК.

В разпоредбата на чл.203 АПК е регламентиран редът за предявяване на иски за обезщетения, а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на ЗОДОВ. Съгласно чл.4 ЗОДОВ длъжното обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми. Отговорността не се презумира от закона, затова в тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите се предпоставки за отговорността по чл.1 ЗОДОВ - незаконосъобразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата. При липсата на който и да било елемент от фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 ЗОДОВ. Съгласно чл.205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинените вредите.

От така очертаната разпоредба е видно, че искът е осъдителен и с него се цели възмездяване на лицето, претърпяло вреди вследствие на незаконосъобразни актове, действия и бездействия. Но отговорността на държавата не е безусловна. За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визираните в чл.1 ЗОДОВ предпоставки - незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, вреда от такъв административен акт, причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. Съгласно Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълк.гр.дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС: "Обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването. В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо

от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

Обезщетение за вреди от незаконни административни актове може да се иска след тяхната отмяна с решение на Съда като унищожатели, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Нормата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ дава право на физическите и юридическите лица да претендират обезщетение за вреди, причинени от действието - в периода между влизане в сила до отмяната на незаконосъобразен административен акт. Субективното им право на обезвреда по чл.1, ал.1 ЗОДОВ възниква от момента на причиняване на вредата от незаконосъобразния административен акт, но искът се предявява след отмяната на акта по съответния ред, в съответствие с правилото на чл.204, ал.1 АПК. При действието на чл.204, ал.1 АПК е безспорно, че абсолютна положителна процесуална предпоставка за правото на иск за вреди от незаконосъобразни административни актове е вредоносният акт да е отменен и това е задължителна предпоставка за допустимост на иска. Изключения са общият процес по чл.204, ал.2 АПК при предявяване на иска едновременно с оспорването на административния акт; заявяването на притезание за обезщетение за вреди от нищожен или оттеглен акт (чл.204, ал.3 АПК) и за вреди от незаконосъобразни действия или бездействия на администрацията (чл.204, ал.4 АПК). В този смисъл е Определение № 572 от 19.01.2015 г. на ВАС по адм.дело № 14483/2014 г. и Решение № 1993 от 12.02.2014 г. на ВАС по адм.дело № 5796/2013 г.

В Решение № 333 от 13.01.2014 г. на ВАС по адм.дело № 1253/2013 г. е посочено, че нормата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ не прави разграничение от какъв незаконосъобразен административен акт следва да са причинени вредите, за да възникне субективното право на увреденото лице на обезщетение на това основание. Материалноправната активна легитимация за ищеца произтича от факта на понесените върху правната му сфера вреди вследствие от действието на противоправния нормативен акт. Правопораждащият субективното право на обезщетение юридически факт е настъпилата в правната сфера на гражданина вреда, вследствие от незаконосъобразния административен акт. Корелативно от този момент възниква отговорността на държавата за тяхната обезвреда - пасивната материалноправна легитимация. От обективна страна също така отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ вр. чл.7 от КРБ не възниква и държавата не дължи обезщетение, ако са налице вреди, но те са причинени от административен акт, който не е противоправен. Принципът на правовата държава /чл.4, ал.1 от КРБ не допуска да е налице период от време - между възникването на вредите и решението за отмяна, през който гражданинът да търпи вреди и да няма субективно право да ги обезщети, а държавата да няма отговорност да ги овъзмезди чрез заплащане на обезщетение. Това не е допустимо нито в областта на гражданското право, нито в областта на административното право. Правото на обезщетение възниква от момента на увреждането, което е в резултат от действие на акт, противоречащ на закона. От възникване на правото на обезщетение възниква отговорността на държавата. Активната процесуална легитимация, отнасяща се до упражняване на възникналото вече субективно право, за разлика от самото субективно право възниква от момента на отмяната на административния акт като незаконосъобразен. Член 204, ал.1 АПК сочи, че искът може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, регламентира само активната процесуална, но не и материалноправна легитимация. По аргумент от алинея втора искът може да се предяви и заедно с оспорването на административния акт до приключване на първото заседание по делото. Когато вредите са причинени от нищожен или оттеглен административен акт, незаконосъобразността на акта се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение. Незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението.

Предявен след отмяната на акта по съответния ред, искът цели да обезщети вреди, възникнали преди това, възникнали по време на действието на акта, от момента на тяхното причиняване.

В подкрепа на това становище е следното обстоятелство: когато нормативният акт страда от толкова тежък порок, водещ до неговата нищожност, предварителна отмяна не е необходима, нито е необходимо предварително обявяване на нищожността.

Неоснователно е твърдението за нищожност на акта поради липса на компетентност. Ревизионният акт за начет е издаден от ст.инспектор по осигуряването, длъжностно лице при ТП на НОИ, като в преките му задължения е да извършва планови и извънпланови ревизии по разходите на ДОО, в качеството му на контролен орган по разходите въз основа на възложена ревизия и на основание чл.3 от Инструкция № 1 от 3.4.2015 г. за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионната дейност от контролните органи на НОИ.

Ревизионният акт за начет е издаден по утвърден от управителя образец и съдържа всички реквизити по чл.23 от Инструкцията. Актът съдържа и приложенията по чл.23, ал.2 от Инструкцията. Невярно е твърдението, че в ревизионния акт за начет липсват указания за това по кой ред могат да се подават възраженията. В него изрично е посочен редът за това. Ревизионният акт за начет се издава по указан образец и този образец не предвижда указания за плащане, а само че на основание чл.113 КСО се дължи лихва върху главницата. Именно липсата на указан срок води до извода, че ревизионният акт за начет не е ИАА. Действително, с плащане на определеното му задължение ищецът е избегнал опасността да му се начислят допълнително лихви, но това не е препятствало неговата възможност да подаде възражение в срок. Липсата на параграф за платежното нареждане касае единствено осчетоводяването на платените суми. В конкретния случай контролният орган не е имал задължение да извършва проверка на ведомостите, тъй като ревизията е възложена след анулиране на удостоверението УП-3, за което ищецът е уведомил ТП на НОИ-К.. Последното с разпореждане е отменило разпореждането за отпескане на пенсия, като е отказана пенсия на осигуреното лице.

Неоснователно е твърдението, че ревизията е следвало да се извърши по реда на чл.108 КСО, която норма определя правомощията на контролните органи, но не и реда за това.

В случая не може да се приложи производството по чл.114 КСО, тъй като документът УП-3 е издаден именно от ищеца, на основание чл.110, ал.1, т.1 КСО. Разпореждания по чл.114 КСО се издават на лица, които са имали недобросъвестно поведение, което в случая не е налице от страна на получателя на пенсията.

Видно от приложения констативен протокол, ТП на НОИ-К. е представило справка за размера на неоснователно отпуснатата пенсия. Пенсионният орган няма задължения да проверява всеки удостоверителен документ, а само когато се установяват външни несъответствия и нередовности. Ето защо не е приложима нормата на чл.98, ал.2 КСО, доколкото не е налице хипотезата на чл.114 КСО, а е изпълнен съставът на чл.110, ал.1, т.1 КСО.

Влизането в сила на разпореждането, с което е отказано отпускане на пенсия, не е преюдициално по отношение на производството по чл.110, ал.1, т.1 КСО. Налице е пряка причинна връзка между издадения от ищеца неверен удостоверителен документ и причинените на държавното обществено осигуряване вреди, като осигурителят е длъжен да възстанови нанесените му вреди.

След като е установено, че пенсията е била отпусната неправомерно, е отменено разпореждането за отпускане на пенсия, ТП на НОИ-К. е уведомило съответното компетентно лице от ТП на НОИ-С. град за извършване на ревизия по разходите на ДОО, защото не се касае за осигурител със седалище К., а в С., поради което компетентно е ТП на НОИ-С. град.

В случая не е налице хипотезата и на пълна липса на материално-правното основание за издаване на акта, за да се приеме наличие на нищожност, каквато в случая не е налице, доколкото са били налице предпоставките на чл.110, ал.1, т.1 КСО. Не е налице и противоречие с целта на закона. За да е такава, правомощието следва да е използвано за друга цел, което в случая не е налице.

В Решение № 6302 от 26.05.2021 г. на ВАС по адм.дело № 2801/2021 г. се сочи, че може да се възприеме за относимо трайно приетото в съдебната практика становище, че непосочването на органа, пред който актът подлежи на обжалване (в случая пред който се подава

възражение), е нарушение на административнопроизводствените правила (а според част от съдебната практика на изискването за форма на акта), което обаче не е съществено и води единствено до удължаване на срока за обжалването му, съгласно приложимия в хипотезата на оспорване на административен акт чл. 140, ал. 1 от АПК. По аргумент на по-силното основание непосочването на органа в ревизионния акт за начет е относимо към правото на възражение, а не към законосъобразността и няма отражение върху съдържанието на ревизионния акт за начет.

Следва да се цитира и Решение № 15884 от 22.12.2009 г. на ВАС по адм.дело № 6699/2009 г.: При наличие на вземане, произтичащо от ревизионен акт за начет по ДОО, основателността на вземането се установява по реда на КСО, т.е. осигурителният орган следва да се произнесе по основателността и размера на същото в производство по издаване на акт за възстановяване и прихващане - индивидуален административен акт, подлежащ на оспорване по специален ред. Законосъобразността на претенцията за възстановяване на суми, произтичащи от вземане срещу осигурителния институт, се проверява в производството по чл.117 и сл. КСО, което е специално по отношение на исковото производство по чл.1 ЗОДОВ, в което е предявен инцидентен установителен иск за признаване на действието или бездействието за незаконосъобразно, респ. когато искът е съединен с оспорване по съдебен ред на административен акт.

Отново в указаното по-горе Решение № 6302 от 26.05.2021 г. на ВАС по адм.дело № 2801/2021 г. се сочи, че отговорността по чл.110 КСО е обективна (безвиновна) и възниква по силата на изрична правна норма, поради което намира приложение само в осигурителните правоотношения. Достатъчно за реализирането е да се удостовери наличието на пряка причинна връзка между действията на осигурителя и причинената вследствие на тях щета на фондовете на ДОО от неправилно извършен осигурителен разход. Следва да се посочи обаче, че решението е постановено в производство по оспорване по съдебен ред, като в случая оспорването срещу решение на Директора на ТП на НОИ-С. град е разгледано по същество.

Независимо от визираната в чл.204, ал.3 АПК възможност, когато вредите са причинени от нищожен или оттеглен административен акт, незаконосъобразността на акта се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение, пак следва да е налице годеен за обжалване акт, какъвто ревизионният акт за начет не е. Изложените доводи в исковата молба, че не е издадено разпореждане, не обуславят битието на ревизионния акт за начет като годеен за обжалване акт, който да бъде предмет на разглеждане в производството по чл.1 ЗОДОВ. Липсата на акт, подлежащ на съдебен контрол, е абсолютна и задължителна процесуална предпоставка за допустимост на осъдителния иск по чл.1 ЗОДОВ. Нещо повече – в случая не е налице и фактическо бездействие. Това е така, защото законодателят е придал на ревизионния акт за начет правна функция – да установи дължимите към ДОО суми и така да мотивира издаването на разпореждане за тяхното събиране.

Липсата на предпоставките, визирани в нормата на чл.204 АПК, която не случайно е озаглавена "Допустимост на иска", и най-вече липсата на годеен административен акт, чиято незаконосъобразност да бъде установена в производството по чл.204 АПК, прави исковата молба недопустима, което предоставя връщането и прекратяване на производството по нея, по арг. от чл.130 ГПК, приложим по препащането по чл.144 АПК: Когато при проверка на исковата молба съдът констатира, че предявеният иск е недопустим, той връща исковата молба. В този смисъл са Определение № 1132 от 07.02.2019 г. на АССГ по адм.дело № 354/2019 г. и Определение № 4384 от 25.03.2019 г. на ВАС по адм.дело № 2926/2019 г.

3. Съдът намира за недопустим и **установителният иск** с правно основание чл.128, ал.2 АПК - да бъде установено, че за дружеството-ищец не съществува задължение по разписаните суми с Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г. на ТП на НОИ-С. град, като същият акт се отмени. Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.128, ал.2 АПК всеки може да предяви иск за да установи съществуването или несъществуването на едно административно право или правоотношение, когато има интерес

от това и не разполага с друг ред за защита. Допустимостта на иска изисква наличието правен интерес и липсата на друг ред за защита.

Искът по чл.128, ал.2 АПК е уреден от законодателя като самостоятелно средство за защита на правните субекти и с него се цели да се установи съществуването или несъществуването на едно административно право или правоотношение. Искът се предявява, когато правният субект има интерес от това и не разполага с друг ред за защита. Законодателят изрично урежда иска като субсидиарен, с което, наред с правния интерес, важим за всички видове защита, добавя и допълнително условие за неговата допустимост - липсата на уреден от закона правен ред защита. При обсъждане на допустимостта на иска по чл.128, ал.2 АПК Съдът не следва да се ограничава само до общите основания за недопустимост, каквото е липсата на надлежна пасивна процесуална легитимация, а е длъжен да първо да обсъди наличието на специалните изисквания, които законът поставя за допустимостта на този вид иск.

Каза се по-горе, че ревизионният акт за начет не е индивидуален административен акт, подлежащ на съдебен контрол, а е част от проведено ревизионно производство, по което ищецът е внесъл установените с този акт суми. Той не е направил възражение нито относно размера на установеното задължение по ревизионния акт за начет, нито пък е изчакал издаването на разпореждане на длъжностното лице при ТП на НОИ-С. град, а е внесъл сумите по ревизионния акт за начет. Обстоятелството, че ревизионният акт за начет не подлежи на административен и съдебно контрол, не води до извод, че за ищеца съществува правен интерес от предявяване на иск по чл.128, ал.2 АПК. Той е имал процесуалната възможност в производството по оспорване на разпореждане за събиране на суми по ревизионен акт за начет да направи своите възражение както относно компетентността на длъжностното лице, издало акта за начет, така и относно сумите по акта. Наред с това, липсва и втората предпоставка за допустимост на иска по чл.128, ал.2 АПК - да не съществува друг ред за защита на спорното право, тъй като такъв друг ред е предвиден в чл.110, ал.3 КСО и пропускането му от страна на ищеца по никакъв начин не може да обуслови допустимост на този иск. Процесуалното бездействие на страната не може да бъде основание за допустимост на иска по чл.128, ал.2 АПК.

Нещо повече - с иска по чл.128, ал.2 АПК в конкретната хипотеза ищецът прави искане да се отмени ревизионният акт за начет като незаконосъобразен, което също е недопустимо. Няма как ищецът едновременно да претендира, че не дължи сума по акта за начет в производство по чл.128, ал.2 АПК, а втори път в това специфично исково производство да иска отмяната на ревизионния акт за начет като незаконосъобразен.

Така мотивиран и на основание чл.159, т.1 от АПК и чл.130 от ГПК във вр.с чл.144 от АПК, Съдът

О П Р Е Д Е Л И :

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ оспорването на "Водоснабдяване и канализация-София" ЕАД със седалище в [населено място] и адрес на управление [улица], ЕИК по Булстат: [ЕГН], срещу Ревизионен акт за начет № РА-5-21-01101680/22.03.2022 г., издаден от длъжностно лице на Националния осигурителен институт, ТП-С. град, с искане за обявяване нищожността на същия.

ВРЪЩА исковата молба на "Водоснабдяване и канализация-София" ЕАД със седалище в [населено място] и адрес на управление [улица], ЕИК по Булстат: [ЕГН], относно:

- Предявения установителен иск срещу ТП на НОИ-С. град, с който да се установи, че за "Водоснабдяване и канализация-София" ЕАД не съществува задължение по разписаните суми в Ревизионния акт за начет № РА-5-21-01101680/ 22.03.2022 г. на ТП на НОИ-С. град, и заедно с това – да се отмени същият акт като незаконосъобразен.

- Предявения осъдителен иск срещу ТП на НОИ-С. град, за осъждането му заплати на "Водоснабдяване и канализация-София" ЕАД обезщетение за претърпени имуществени вреди в общ размер 16 140,89 лв., от които главница в размер на 13 266,36 лв. и лихва в размер на 2 874,53 лв., ведно със законната лихва от 23.03.2022 г. до датата на подаване на исковата молба, и от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумите.

ПРЕКРАТЯВА производството по адм.дело № 5841/2022 г. по описа на Административен съд-София град.

Определението може да бъде обжалвано с частна жалба пред Върховния административен съд, в 7-дневен срок от получаване на съобщението.

СЪДИЯ: